

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 20 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Požari pri nas in kako bi se za- branjevali.

Z Notranjskega 27. avg. [Izv. dop.]

Dan za dnevom prihajajo iz vseh krajev naše domovine žalostna poročila o manjših ali večjih požarih. Ubogi kmet, katerega žuli uže tako toliko nadlog, izgubljeva še to, kar je s trdom in težavo pridelal, pride tu pa tam še ob živino, in néma prostora, kamor bi položil trudno glavo. Naravno je torej, da se je začelo razmišljati, kako bi se požarne nesreče olajšale in siromašni pogorelci pogina oteli. Sprožila se je na novo misel, o katerej je bil uže večkrat govor, misel o posilnej državnej požarne zavarovalnici. Vsakdo naj se primora zavarovati se in dotična opravila naj prevzamejo c. kr. davkarije. Lepa misel, lahko izrečena ali težko izvršena.

Pa moj namen nij te misli razpravljati in dokazovati, da-li se da izvršiti ali ne, da-li bi bila državi res koristna ali ne. Govoriti si dovoljujem o nekem drugem vprašanji. Recimo, da bi se vse ovire, katere želenej posilnej zavarovalnici preté, premagale in vsi pomisleki prezrli, ali se bo s tem samo število požarov zmanjšalo? Ne da se tajiti, da precej požarnih nesreč izvira iz nemarnosti. Bode-li ta nemarnost manjša, kadar bodo vsi zavarovani in se nikomur ne bode bati, da bi si uničenega poslopja ne mogel zopet postaviti, nego zdaj, ko velika večina nij zavarovana in jej požar z beraško palico žuga. Jaz nijsem proti splošnej pametno uravnanej posilnej zavarovalnici, ali zdi se mi, da bolj kot nje ali poleg nje bi nam potreba bilo postavnih naredeb, katere bi branile, da bi se grozni plamen tako pogosto ne pokazoval. Uže zdaj imamo nekaj

postav, katere se tega tičejo, — pa izpolnjujejo se ne.

Kdor biva na kmetih ali ima priliko v kmetake vasi zahajati in si je borne kočice od blizu ogledal, ta je lahko opazil, da je mnogo ognjišč brez dimnika. Dim se vali nekaj na vratih ven, nekaj pa gre pod slamnato streho, kjer se navadno tudi seno, slama in druge lahko vnetljive stvari nahajajo, in išče tu lukenj in razpok, da bi prišel na prosto. Včasih se iz take bajte na vseh špranjah tako kadi, da človek misli, zdaj pa zdaj bruhne rdeči plamen iz dima. Pomislite še, da reveži — posebno tam, kjer drv primankuje — ne zgó debelih drv, temuč le drobno in tenko vejje, brstje, suho grmovje in včasih celo kosmat brinj, takó da iskre kar vprek leté, — in čudno se vam mora zdeti, da nas požar še večkrat ne obišče, kakor nas. To je res čudno in tem čudnejše, kadar v jeseni in po zimi strašna burja skozi raztrgane kočice tako piha, da bi kmalu ogenj iz ognjišča vzela.

Tudi tam, kjer so dimniki, nij vse tako, kakor bi moralo biti. Dimniki so večkrat napačno in slabo zidani, tako da so hiše v nevarnosti, ako se saje v njih vnamejo. — Novejši čas postavilo se je mnogo železnih pečí, a skrbelo se nij povsod za pošten dimnik; nekateri izpeljejo pečne cavi pod streho, tam pa dim sam sebi prepusté, naj si pomaga, kakor si more. Take cavi se prav redko čistijo, nekaj iz nemarnosti, nekaj ker njih čiščenje nij lahko. Ako se nabrane saje upalijo, je na mah pod streho toliko dima, da živ krst ne more zraven. Kako lahko se pod tako streho, kjer je vse suho in sajasto, še kaj drugega vname! — Dalje se dimniki sploh premalo ometajo. Mnogo je vasij kamor dimnikar leta

in leta ne zajde, ker ljudje dimnikarja plačvati nečejo. Farovške in šolske dimnike ometa dimnikar, drugod ljudje sami opravijo. Pa kako! Kadar je dimnik uže tako sajast, da celi kosovi saj nazaj na ognjišče padajo, vzame kmet pest trnja, natakne ga na prekljo, ter z njim nekoliko po dimniku popraska.

Znano je, kolikokrat so uže otroci velike nesreče krivi bili, ker so se z ognjem igrali, vendar je še mnogo tako nemarnih staršev, kateri užigalnih klinčkov pred otroci ne skrivajo. Kolikokrat se primeri, da otroci v kakej lopi ali blizu kake druge slamnate strehe itd. ogenj zanete; ako se to o pravem času ne opazi, pa je nesreča gotova.

Pa ne samo otroci, tudi odrasčeni ljudje so, kateri ne vedó, da se z ognjem ne sme šaliti. Nespametni so ljudje, kateri hodijo z odprto lučjo ali razbito svetilnico v hlev, skedenj, na oder itd. okolo slame, listja in sena. Koliko je še taceh norcev, kateri z gorečo, nerodno pipo snopje v skedenj nosijo, seno spravljajo itd. Ta nesrečna pipa! Brez nje ne more kmet več nobenega dela delati, ni orati ni kopati, ni kositi ni mlatiti. Vse se je uže dogodilo: nerodnež, ki je z odprto svetilnico po hlevu hodil, je ogenj zatrosil, mlatiči, ki so s pipo v ustih slamo pretresali so zažgali, ljudem ki so seno spravljali, se je isto tako rekoč pod rokami vnelo, — vse zastonj, ljudje se še nijso spametili.

Napačna in graje vredna je tudi navada ogenj na ognjišči sebi puščati. Največkrat se to dogaja mej dopoldansko službo božjo; gospodinja zaneti, naloži kup polen na ogenj, pristavi lonce, potem pa zapre hišo in gre z vso družino v cerkev, češ „Bog varuj“. Tega pa ne pomislijo te prepobozne duše, da Bog

Listek.

Listi iz tujine.

III.

Livorno 20. avgusta 1879.

Dragi prijatelj! Uže nekoliko dni sprehajam se po širokih trgih in prostornih ulicah tega krasnega primorskega mesta, na zahodnej strani Italije, na obalah Liguriškega morja. Pozvan sem bil telegrafčno iz Milana, da pojem nekoliko izrednih predstav opere „Trovatore“, katero sem pel uže v Mlanu, in dosegel jako dober uspeh. Ne bodem ti tedaj pripovedoval dalje o tem. Popisati ti hočem zanimivo vožnjo in mesto Livorno, katero je učinilo jako prijeten utis na mene in mi postalo simpatično, posebno iz enega vzroka, o katerem govorim pozneje. Zanimiva je vožnja iz Milana do Genove. Do blizu mesta Pavia nij [posebno imenitnega, kakor svetovno znana „Certosa di Pavia“ ena najodličnej-

ših cerkvenih sgradb Italije, kakor se ne nahaja lahko enake. Pač nikdo, ki ga pot pelja tu mimo, naj bi ne zamudil ogledati si to krasno delo italijanske umetelnosti iz 15. stoletja. V samostanu prebiva začasno še nekoliko starih menihov. Koj za Pavijo prekorači železnica reko Ticino, znano mejno reko mej nekdanjo Lombardijo in Sardinijo. Koliko spominov iz dijaških let stopilo mi je pred oči, ko sem se vozil po teh historičnih krajih, ko sem gledal mesta, katera je uže pred 20 leti na zemljevidu marljivo iskalo oko 16 letnega gimnazijalca! Voghera, takrat dolgo časa glavni stan avstrijske armade, je prvo mesto, ko je železnica prekoračila mogočno reko Po, ki je toliko nesreče prouzročila malo niže od tu letošnju pomlad, prodrši jezove in poplavljajoča neizmerno nižavo, ki se razprostira ob desnem bregu. Ne daleč od Voghere malo v stran od železnice proti Piacenzi je mestece Montebello. Kako gorko je moralo biti tu 20. maja l. 1859. ko sta prvokrat skupaj trčili

avstrijska in francosko-sardinska armada! Koliko slovenskih in slovanskih junakov morda počiva tu v tujej zemlji, daleč od svoje domovine! „Giulay, Giulay, pa zakaj?“ Ta refrain znane dijaško-narodne pesni prišel mi je nehoté na ustnice, katere so mehanično ponavljale te toliko izrazujoče besedice priproste slovenske pesnice. Koliko slovenskih fantov koračilo je še pred 20 leti po teh zares lepih pokrajinah! Če eden ali drugi od njih bere te vrstice, vedel bode ceniti občutke, kateri so me navdajali vozečega se po teh zanimivih krajih! Tortona, Novi sta večji mesti predno železnica dospe do Genoveškega oddelka Apenin. Okolo prvega rojil je nemški cesar Barbarossa, ter ga popolnem razrušil l. 1155. Pri drugem bila se je l. 1799 velika bitka, kjer sta generala Suvarov in Melas zmagala francosko armado pod generalom Joubert in Moreau in je ostal mrtev Joubert. Malo v stran proti trdnjavi Alessandria je drugo historično mesto, vas

človeka s tem čuva in varuje, da mu je podelil um; kdor pa tega božjega daru rabiti neče, njega tudi Bog ne varuje. Kako lahko se primeri, da se ogenj po kakšnem nesrečnem naključju po kuhinji razpase. Tudi je mogoče, da veter slabo zaprto okno odpre in ogenj po kuhinji razpiše.

Nespametna se mi zdi tudi navada največ gorljive šare tja spravljati, kjer je največja nevarnost za ogenj, namreč v podstrešje. Kar je starega rabljivega ali nerabljivega orodja, stare obleke, starega pohištva, kar je komu v hiši napoti, vse se znosi pod streho. Ako se pa nesreča pripeti, je gašenje jako težavno, ker ima ogenj preobilo hrane.

Še je družih menj nevarnih navad, pa nečem jih naštevati. Prvo skrb, da se navedene in druge napake odpravé, morala bi imeti županstva. Kjer so pa ta nevedna ali nemarna ali oboje, tam naj bi pa politične oblasti storile svojo dolžnost. Okrajna glavarstva in žandarmerije, katere so dokazale, da imajo časa in osobja dovolj za vsako reč, katera le količkaj po politiki diši, naj pokažejo svojo neutrudno delavnost, kjer gre za blagor prebivalstva. Spominjamo se dobro, kakó marljivo so okrajni glavarji in na njih zapoved žandarji zalezovali podpise na peticijo zoper neposredne volitve v državni zbor, — spominjamo se, kakó so pod prejšnjim ustavovernim ministerstvom pri glasovitih sleparskih volitvah za kupčijsko in obrtnijsko zbornico politični uradniki čas imeli za beriči letati in glasovnice pobirati, kjer se beriči tega niso upali, — spominjamo se, kake zasluge so imeli nekateri okrajni glavarji tačas pri volitvah za deželni zbor, — spominjamo se, kako so žandarji svoj čas po hišah hodili in konfiskovanega „Slovenskega Naroda“ iskali, — vsega tega se spominjamo in še družega, pa želimo, da bi politični uradniki in žandarji pod novo vlado enkrat nekoliko časa imeli, pa pogledali, so-li hiše in druga poslopja zidana, kakor varnost pred ognjem zahteva, imajo li dimnike, se-li ti dobro snažijo, — da bi nekoliko poizvedovali, katere za ogenj nevarne razvade se mej ljudstvom nahajajo, imajo li občine kaj gasilnega orodja, ga-li znajo rabiti, in da bi pomagali, da se napačne napake zatró in koristne brambene naprave uvedó.

Nujna, jako nujna potreba vsakej vasi je gasilnica in nekaj druge gasilne priprave. Kako redke so vasi, ki imajo gasilnico! Ne-

katere némajo celó nobene priprave. Par škafov, katere ženske prinesó, to je vse. Priznati se mora, da so po nekaterih krajih jako pčgumni gasilci, kateri s čudovito strpljivostjo najhujšo vročino prenašajo in neutrudljivo delajo, ali njihovo požrtvovalno delo, néma vselej pravega vspeha, ker priprave némajo.

Prva skrb občin in podobčin naj torej bode, da si preskrbé najpotrebnejšega gasilnega orodja. Kjer se ogenj le z nerodnimi škafi poliva, se navadno polovica vode brez koristi razlije. Pri požaru je pa škoda za vsako kapljico, posebno tam, kjer je treba vodo od dalječ donášati, ali kjer vode primanjkuje. Zatorej gasilnice, in še enkrat gasilnice je treba vsakej vasi.

Še nekaj. Pri požaru kaj rad zavlada nered. To je naravno. Mnogih se loti strah in obupnost, da ne vedó, kam bi se obrnili, kaj in kako bi delali; otroci jočejo, ženske vpijejo in vijejo rokó; mnogi prileté le gledat iz radovednosti, kako se gasí in kaj bo, in delajo napotje; drugi so pripravní pomagati, pa ne vedó česa se prijeti, eden svetuje to, drugi drugo, eden kliče ljudi sém, drugi tja; včasih je ljudij, kjer jih nij treba, preveč, kjer je največja potreba, pa premalo itd., — sploh redno, složno gašenje se večkrat pogreša. Kako bi se prišlo temu v okom? — Požarne straže je treba. „Požarne straže? za vsako vas?“ — čujem začudeno vprašati. Da, za vsako vas. Dobro me razumejte, jaz ne mislim take požarne straže z lepo „uniformo“, svetlo čeljado, nemško komando in drugo drago pripravo, kakoršne so po mestih; jaz si mislim požarno stražo, katera bi niti krajcarja ne stala. Požarna straža na kmetih naj bi bilo društvo, katero bi vodilo gašenje in skrbelo, da se potrebni red obdrži. K požarne straži naj bi pristopili najpametnejši in izvedenejši možje iz vasi; 3—4 mej njimi naj bi bili višji stražniki, vsem pa naj bi zapovedoval glavar straže ali njega namestnik.

Ti požarni stražniki naj bi se shajali o določenih časih, n. pr. vsak mesec enkrat, v nedeljo popoldne. V teh shodih naj bi se posvetovali in pogovarjali, kako bi se dalo najvspešneje gasiti, ko bi tu ali tam goreti začelo; kaj bi treba bilo storiti, ko bi začelo goreti v hlevu ali v hiši, pod streho ali pri tleh, v sobi ali v dimniku, — katere priprave bi najbolj treba bilo itd. — Za taka društva

naj bi se izdal poseben navod in poduk, kateri bi podloga takim razgovorom bil.

Požarna straža naj bi imela skrb za soseskino gasilno pripravo, posebno za gasilnico, katera mora biti vedno z vodo napolnena. Ona naj bi imela dalje dolžnost, pri vsakej priliki paziti, da se naredbe proti ognju ne prestopajo, in pravico, vsako hišo pregledati, ako bi se o kakej nevarnosti sumilo. Kakor hitro bi se ogenj pokazal in naznanil, morali bi vsi stražniki, kateri bi za požar izvedeli, z gasilnim orodjem na pogorišče hiteti, nemudoma gasiti začeti in potrebno ukazati. Požarne straži bi moral o času požara vsak pod ostro kaznijo pokoren biti; ona naj bi smela vsacega gledalca brez razločka porabiti za nošajo ali podajanje vode in za odnašanje pohištva in družih stvari, po okolnostih tudi za drugo delo. Požarne straže dolžnost naj bi tudi bila bližnjim vasem v sili z gasilnico na pomoč priteči.

O vsem tem bi treba bilo se ve da posebne postave, katera bi pa ne smela ostati le na papirji, kakor mnoga druga.

Ako glavne stvari ponovim, so torej moji nasveti ti-le:

Občinska predstojništva in politični uradi naj pazijo, da se naredbe proti ognju strogo vršé; pred vsem naj se hiše pregledajo, in naj se prepové netiti, kjer nij zidanega dimnika, ali kjer se kaka druga nevarnost opazi. Dimniki naj bi se redno ometali.

Ako so zdanje postavne določbe pomanjkljive in nejasne, naj se predlagajo potrebne dopolnitve ali spremembe.

Vsaka vas naj si preskrbi najpotrebnejšega gasilnega orodja, v prvej vrsti dobro gasilnico. (Pri tej priliki občanom zopet povemo, kar je uže večkrat v narodnih časopisih omenjeno bilo, da gasilnico zastoj dobé, ako v obilnem številu svoja poslopja pri „Slaviji“ zavarujejo. Župani, kateri narodno časopisje beró, naj nikar tega nasveta ne prezirajo, temuž naj ga svojim sosedom priobčé in razjasné.)

Naj se naredi posebna postava za kmet-ske požarne straže, in spiše lahko umljiv nauk zanje.

Naj se o tem še kdo oglasi in svoje mnenje prijavi.

Marengo, kjer je Napoleon I. v krvavi bitki dne 14. junija 1800 zmagal in postal gospodar gornje Italije. Kako zanimive postanejo ti, dragi moj, suhoparne vrstice, katere smo se učili iz „Pütza“, ako te brza železnica pelje skozi kraje, kjer so se vršile toliko zanimive dogodbe in tvoje oko zre črez planjave, kjer je teklo toliko človeške krvi! Pač v resnici se mora reči, da so te pokrajine napojene s človeško krvjo! Lahko si misliš, kako živo vpliva potovanje po taci krajih na fantazijo izobraženega človeka! — Od postaje Serravalle na podnožji Apenin pričinja se veličanska panorama in železnica začne sopihati in hropeti, da nas spravi črez hribovje in pripelje do morskega zrcala. Zares interesantna partija vožnje, več ko 40 kilometrov dolga z menjajočimi prizori gorske narave. Vedno više in više nas tira vlak do postaje Busalka mej skalovjem in hrastovimi in kostanjevimi gozdi in golimi pečinami, črez viadukte in mostove in mogočne tunele, katerih je skupaj 11,

tedaj le 4 menj, nego jih je na „Semeringu“. Dva sta dolga za dobro polovico velicega Semerinškega, veliki tunel „dei Giovi“ dolg 3100 metrov, pa presega veliki tunel na Semeringu za več kakor celo dolžino, to je za 1670 metrov, kajti semerinški predor meri samo 1430 metrov. Po lastnosti vlaka in vožnje potrebuje vlak 8 do 15 minut, da ga prevozi. Gorjé, če se ne zapró vsa okna v vagonih, posebno če se sredi tunela srečata dva vlaka in dim iz 4 lokomotiv pride v voze! Pri imenovanej postaji smo na vrhu Apenin na vodnej meji sredozemskega in jadranskega morja. Po dolini reke Polcevera gre zdaj železnica vedno navzdol do morskega brega. V nekaterem oziru spominjala me je ta vožnja na znamenito gorsko železnico črez Brenner na Tirolskem. Uže več postaj pred Genovo pričinja se prekrasen panorama bogatih vil in graščin premožnih Genovesov. Teško je slabemu peresu popisati to čarobno smes, katera se vleče ob obeh straneh železnice. Kratek

razgled na morje in Genovo, potem potegne nas vlak zopet pod zemljo, pod predmestjem „delle grazie“ v postajo Genoveško. Iz Genove pišem ti nazaj gredoč, kajti zdaj moral sem koj naprej, kakor vojak „mit gebundener marschroute“. Jako zanimiva je vožnja na železnici iz Genove do Livorna skozi in skozi ob skalovitem bregovji Liguriškega morského zaliva. Koliko je tukaj tunelov, nij moč povedati, kajti brezštevilen je njih broj; skoraj bi se smelo reči, da se deloma vozi več pod zemljo, kakor na površji. Ako se ne motim, jih je mnogo črez 100, šteti jih nij bilo moč. Zanimiva je bila vožnja za mene še posebno zaradi prekrasnega razgleda na razburkano viharo morje. Tega prizora ne pozabim nikdar! Peneče se razbijajo morski valovi ob skalnatej pečini, ter se dvigajo več metrov visoko, črna brezdna kazajoči v bledej mesečini, kajti od Genove naprej vozil sem se v noči. Na posameznih postajah, večidel tik ob bregu, čulo se je jezno tuljenje

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. avgusta.

Cesar je prišel 27. avgusta zvečer v Prago, da bode pri vojaških vajah navzočen. Pri dohodu so ga dostojanstveniki pozdravili, mej temi tudi županov namestnik Zeithamer, ki je cesarja češki nagovoril. Igrala se je cesarska himna in množica je na ulicah slavoklicala.

Novejši telegram poroča 28. avgusta: Po velikih manevrih je bil pri cesarji obed, h kateremu so bili povabljeni civilni in vojaški oblastniki. Ob 8. uri zvečer se je cesar odpeljal. Neizmerna množica ljudi je bila v razsvitljenih ulicah in na kolodvoru in so cesarja viharno pozdravljali. Pri odhodu vlaka je godba praške meščanske garde igrala cesarsko himno.

Iz Gasteina se telegrafuje, da je **Andrassy** bil jedno celo popoldne z Bismarckom skupaj, potem sta se peljala na sprehod in še zvečer sta bila do pozne noči skupaj. — Kaj sta govorila in ugibala, to je se ve da tajno. S'utiti je pa lahko, da ne kaj za nas.

Vnanje države.

Ruske „Peterb. Vedomosti“ odgovarjajo na žuganje in veselje necega ogerskega lista, da Bismarck meč proti Rusiji izdira: Prav dobro pravi neki francoski pregovor: včasih treba odstopiti, da je mogoče boljši skočiti. Ruska je od sanšefanskega miru odstopila, ali ne zato, da bi se odrekla dobitkov svoje zmagonosne armade leta 1877 in 1878. Ruski kolos le na novo zbira svoje moči. Leta 1813 in 1814 je Rusija osvobodila celo Evropo Anglije ne izvzemši od velikega osvoboditelja Napoleona I., leta 1849 je obvarovala Avstrijo pred Magjari

Volitve za **vzhodnje-rumelijsko** narodno skupščino so uže razpisane in ona se snide uže septembra meseca. Prevod organičnega statuta se uže tiska in se bode narodnej skupščini predložil.

Srbski minister Ristič je šel 24. t. m. iz Belgrada v Niš, kjer zdaj knez rad biva. Precej so nekateri ugibali, da misli odstopiti. Vendar to je neresnično, ker boljšega ministra zdaj Srbija valjda teško dobi, nego ga ima v Rističu, da si glede svobode on Srbe prav na kratko drži. Šel je v Niš, da bode tam navzočen, kadar bolgarski knez pride na pohode.

Zdanja glava **francoskih** bonapartovcev, princ Jérôme Napoleon, je izdal svoj „manifest“, a le v obliki pogovora z jednim udom uredništva časopisa „Figaro“. Jérôme pravi, da javnega manifesta v vsej formi za to ni izdal, ker neče iz Francoske izgnan biti. Razdvoj v bonapartovske stranki, pravi, da je le od denes do jutri, nevažen. On vé, da ni popularen in da vojska misli, da je strahope-

tec. To zadnje da nij res. On ne more k Zuluom teči, da bi pokazal, ka se prašnega dima ne boji; ali vsak trenotek morejo v Evropi taki zapletaj nastati, da bode on potegnil meč v interesu dobre stvari, in svak italijanskega kralja se bode vrednega izkazal Napoleona I. Dalje se zagovarja princ Jérôme Napoleon, da nij „ciničen atheist“ (nevernik v boga) temuč le sovražnik klerikalizma, gospodstvovanja duhovnikov; on pravi, da hoče, da ostane duhovnik v mejah svojega delovanja, tam da more stvari moralčnega napredovanja dragocene usluge delati. — Govoreč o svojem stanju kot poslanec, ko se je čisto republiko udal, pravi, da je to baš z bonapartističnega stališča storil. „Če se volja narodova kot najvišji princip postavlja na svojo zastavo, mora se spoštovati glas volečega naroda, sosebno če si v celej vrsti volitev zvest ostane. Občna volilna pravica je odločila za republiko. Bonapartisti, baš ker so prepričani, da je cesarstvo jedina primerna oblika za vladanje na Francoskem, morejo mirno gledati kako se z republiko poskuša, in morejo republiko prepustiti, da ona svojo onemoglost dokaže. On neče „državnega udarca“ narediti, ali pravi, da je prepričan, da se cesarstvo na Francoskem spet kmalu ponovi. Zlaj bodo prišli na Francoskem enkrat še zmerni republikanci na vlado, potlej pridejo radikalci, ti bodo republiko uničili, in cesarstvo Napoleonov zopet nastopi. Le to, da bode imelo dosti zvez ali alianc, združilo bode aristokracijo z demokracijo, z Anglijo ga bode vezala trgovina, z Avstrijo katoličanstvo, z Rusijo skupni politični interesi itd.

Dopisi.

Izpod Stola 28. avg. [Izv. dopis.] (Če železnični uradniki ne znajo slovenskega jezika.) Peljal sem se 26. t. m. iz Ljubljane po gorenjske progi Rudolfove železnice in sem bil priča neljubega prizora, ki izhaja iz neznanja slovenskega jezika od strani konduktorjev. Prisedel se je v Kranji neki rudar, ki se je peljal na Bavarsko v rudnike nazaj, ker mu je njegov trimesečni odpust bližal se koncu, imel pravilno pravico do znižane vožnje cene; po nekej nepriliki, ki ne vem ravno kje izvira, nij imel svojih listin vseh v redu, kakor jih je hotel imeti konduktor, čeravno mu je bil kasir v Kranji na ravno te listine dal pol karte za vožnjo, in imel bi bil vožnjo doplačati ali pa izstopiti, ko bode poteklo, kar je za pol vožnje cene uložil. Da bi se bila pa ta stvar uredila, treba je bilo mej obema strankama razjasnila, ali vendar rojen Slovenec nij bil večš nemškega jezika, da bi se mogel opravičiti, a konduktor

na železnici, ki pelje skozi slovenske dežele nij umel nič slovenski in je kričal nad slovenskim rudarjem „**Sie müssen deutsch reden**“!! Bridko mi je potožil mož, ka po domačej zemlji se vozeč, pa se ne more opravičiti s svojim govorom, ker ravno mala svota nij bila, ki jo je imel doplačati.

To je goli dogodjaj, naj slavno vodstvo Rudolfove železnice preudari je li v splošnem interesu, ako ima na progah, ki peljajo skozi slovenske dežele, uradnike, ki ne znajo jezika večino se vozečega ljudstva, ki s svojimi davki plačuje garancijske obresti za pasivne železnice.

Iz Radomelj poleg Kamnika 27. avg. [Izv. dop.] Naj blagovoljno sprejme „Slovenski Narod“ kratek opis svečanosti, ki se je vršila minole nedelje pri nas; svečanosti, katero naš narod ima za najlepšo in najvažnejšo, posebno ker je tudi samo na redke čase jedenkrat. Imel je namreč ono nedeljo Ivan Belec pri nas svojo primico ali novo mašo. Povabil je bil k tej priliki jeden oddelek slovenskih čitalniških ljubljanskih pevcev; ki so peli mej mašo in tudi pozneje pri vsej svečanosti nas razveseljevali s svojim ubranim petjem. Gostov je novomašnik povabil nad dve sto, in za nje se je napravil na dvorišči hiše Balčevega očeta velikansk lesen šator, ozališan s cvetjem, smerečevjem, svetimi podobami in narodnimi zastavami. Pri maši in tudi pozneje okolo šatora se je ljudstva vse trlo, kajti starši novomašnika in tudi ta so vsem jako priljubljeni. Osobito g. Belec, novomašnik, spoštovan je v vseh krogih zaradi svoje marljivosti, poštenosti in znanega iskrenega rodoljuba; s posebnim veseljem priučil si je skoro vseh slovanskih jezikov, ideja slovanskega združenja navduševala ga je pri tem delu. Prijatelji mu kličejo: vrli mladenič, mnogaja ljeta!

Domače stvari.

— (Sinekura g. Kalteneggerjeva.) Organ glavnega političnega agitatorja za Dežmanovanje in germaniziranje v kranjske deželi, g. Kalteneggerja, „Laibacher Tagblatt“ skuša v četrtek večer v srditem članku podreti „Vaterlandovo“ in „Slovenskega Naroda“ očitanje, da more država prav lahko 7000 gl. prihraniti, če Kalteneggerjevo mesto pri ljubljanske finančne prokuraturi odpravi, ker g. Kaltenegger tam néma nič dela, zatorej dela išče drugod, zlasti v kazinske nemške politiki, zdaj celo zoper ministerstvo Taaffe obrnjen. Ali „Tagblatt“ ne more ničesa dokazati, samo vpije. Kar je res, to je res, samo kričanje ne pomaga nič.

— („Slovenski Gospodar“) mari-borski v zadnjem svojem članku: „Kaj zahtevajo sedaj slovenski narodnjaki“ — popolnem odobruje v našem listu izrečeno željo in terjatev zastran višje sodnije v Ljubljani za vse Slovence.

— (Okolo Litije) posebno po noči od nedelje do ponedeljka je toča pobila, turšica in proso je močno poškodovano, tudi krompir. Razen tega je vihar podrl en kozolec in več dreves.

— (Iz Cerknice) 28. avg. se nam piše: Pred 60 leti udrila se je bila pri nas neka ženska pred svojo hišo, ko je ravno predhišni prostor snažila. Razkopali so potem luknjo in pokazalo se je brezno in kamenje, katero so tu notri metali, padalo je v vodo. Gotovo so

precej hudega vetra „Maestral“, kateri je drvil silne valove proti bregu. Ladije nijsem mogel v noči zapaziti nobene, vsaj blizu pobrežja je nij bilo. Znani so mi morski prizori iz Trsta, Reke in Benetk, ali enacega dozda še nijsem videl! Misliti si moreš, da ima vihar mnogo večjo moč v odprtem sredozemskem morji, nego li v tesnem jadranskem zalivu. Omeniti je posebno zaliv mesta Spezia, ki je največja vojaška morska luka italijanska, kjer se večidel drži italijansko brodoge. Prisposobljati se da Spezia načemu Pulju (Pola). Proti jutru pokaže se veliko mesto Pisa s svojim krasnim velikim „duomo“ (velika cerkev) iz 12. stoletja, v obliki velikanske kuple, obstoječe iz 4 nadstropij galerij in stebrov. Od železnice vidi se jako lepo, posebno v jutranjem solnci, ker se zagleda uže precej časa prej in se vlak vozi tikoma mimo mesta. Koj poleg stoji svetovno znani „pobéšeni stolp“, kateri je znan vsacemu, kdor se je kedaj učil v fiziki zakon o teži. V

osmih nadstropjih samih tencih stebrov dviga se ta čudna sgradba iz 12. stoletja v zrak. Zakaj se je tako po strani stoječ ali pobešeno sezidal, nij natanko znano; pravijo, da se je na jedne strani posedla zemlja, ko so bila uže tri nadstropja zgrajena, a pogumno se je zidalo naprej, umetno težo na eno stran držeč, tako da cela zgradba visi po strani, in sicer je razloček od navpične črte $4\frac{1}{2}$ metra. To čudno visečo lego tega stolpa porabil je slavni učenjak Galilei, da je dokazal praktično „zakon o padanju“; spuščal je namreč z vrha krogle enake velikosti, a različne teže in po hitrosti njih padanja utemeljil svoja preiskavanja. Na vrhu je 7 harmonično ubranih zvonov. Zanimivo je tudi veliko pokopališče. Še jedna postaja in dospeli smo v Livorno. Od tu kaj več prihodnjič. Da si mi zdrav ti in vsi prijatelji moji!

Ves tvoj stari prijatelj

Josip Nolli.

se tedanji ljudje zbal, „slivniških copernic“ in mahom so zamašili in zametali globočino, ter potem o vsem tem molčali. Včeraj pa se je to vse zopet poizvedelo, odkopalo se je brez-dno in v resnici 7 sežnjev globoko se lahko zajema hladna dobra voda, katero Cerknica tako neobhodno potrebuje. Z malimi stroški se bode tu lahko napravil vodnjak in mislim, da g. Obreza in čitalniški restavrater g. Milavec, kateri se posebno za to stvar zanima, ne bodeta gubila časa ne truda, da se prej ko mogoče dovrši vodnjak. Uže letos sem dohajajoči tujci so pri vsakej priliki omenili potrebo dobre hladne in čiste vode. Prilika je zdaj torej dana! — Lep vodnjak s čisto vodo naj bode — poleg mnogih naravnih čudežev naše okolice — ponos cerkniškega trga.

K.

— (Občinske volitve.) V Češnjah je voljen za župana Jakob Zordani, za sveovalca sta voljena Matija Žibert in Josip Puštnik.

— (Samomor.) Kacelist v žrebčariji v Lipici Josip Debiasi se je 26. t. m. sam ustrelil; ne ve se zakaj.

— (V Bohinjsko Savo) je pala in utonila 60 let stara žena, Alenka Por iz Ribna, ki je brala brinje.

— (Romarjem), ki bi se letos utegnili motiti zaradi prihodnjega shoda pri sv. Križu poleg Loža na Notranjskem, se po „Danici“ naznanja od zadavne duhovnije, da ta shod bo v nedeljo po povikšanji sv. Križa, to je letos 16. nedeljo po binkošti, ali kvaterno nedeljo.

— (V Gorjah) bode to nedeljo pel novo mašo pozneje posvečeni gospod Jože Zalokar.

— (Na Dovjem) ali Dolgem polji bode to nedeljo gospod fajmošter Anton Furmahar slovesno obhajal svojo zlato mašo ali 50letnico svojega mašništva.

— (V Gorici) se v duhovenskem semenišči 15. kimovca prično in 19. kimovca končajo duhovenske vaje, vodil jih bode gospod P. Carli.

— (Vino na Dolenjskem.) Piše se iz Ajdovce na Dolenjskem v „Nov.“: Lansko leto pridelalo se je tu toliko mošta, da je ljudem posode primanjkovalo, ter so ga po kadéh hlapili in pozneje v sode izlili. Tako vino je postalo hruševci podobno — brez vinskega okusa, pa tudi skrbno spravljeno vino je bilo večidel nestanovitno. Vsled te napake se letos vinski kupci niso z vinom zalagali, temuč ga le krčmarji po malem kupovali, dasiravno je poletni čas veliko bolj stanovitno postalo. Mnogo vinogradnikov se je nadejalo proti jeseni svoje vino dražje prodati, da bi vsaj za svoje velike stroške kaj vjeli, pa se ne dá. Radi bi ga dali po 3 gld. vedro, pa komu — kupcev nij. — Letošnje vino utegne tu prav dobro biti, če mu ne bo jesensko vreme škodljivo. Grozdje je s krštnim tednom odvelo in vreme mu je odtistihmal zelo ugodno.

— (Graška hranilnica) je darovala 500 gold. za stavljenje nove šole pri sv. Jungerti na Pehorji.

— (Od sv. Urbana nad Ptujem) se poroča „Gosp.“, da je 23. avgusta zvečer strahovita toča poklestila celo faro. Nevolja in stiska je tem večja, ker uže tri leta trpé ondi ljudje vsled vremenskih nesreč.

— (V gorenjej Gastaraji št. le-nartskega okraja) na Plojdi je neki hudobnež zažgal viničarijo št. Kramarjevo, da je do tal pogorela.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Tuji.

29. avgusta:

Pri Slonu: Eisenstädter, Bar. Dubski, Liberti iz Trsta. — Mejač, Pöll iz Novega mesta.

Pri Italici: Stern iz Dunaja. — Nedved iz Gradca. — Lozer iz Trsta. — Lemuth iz Reke. — Koerber iz Dunaja. — Bar. Killeck iz Gradca.

Pri bavarskem dvoru: Fermoglio iz Gorice. — Baje iz Koroškega.

Pri avstrijskem cesarji: Kronfeld iz Celja. — Grebence iz Krškega.

Dunajska borza 29. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65	gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	"	05	"
Zlata renta	78	"	95	"
1860 drž. posojilo	124	"	—	"
Akcije narodne banke	824	"	—	"
Kreditne akcije	257	"	—	"
London	117	"	30	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	30 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	51	"
Državne marke	57	"	45	"

Solidna družina sprejema

2 ali 3 dijake

v stanovanje. Klavir imajo na razpolaganje. Natančnejše se poizve na dunajske cesti št. 18 na dvorišči v I. nadstropji. (392—2)

Strelovode

najzanesljivejše s prišpičenim rtom iz platine izdeluje podpisani

za zvonike, hiše, kozolce itd.,

ter je sam razpeljava. Podpisani opozoruje pri tej priliki tudi, da ima poseben stroj, s katerim zamore vsak trenotek poskusiti, ali je napeljeni strelovod še dober ali uže poškodovan, in torej hitre poprave potreben. Popravo prisrbi takoj, dobro in po nizkej ceni. Ako se terja, pozlati strelovodov rt z zlatom v ognju. (402—1)

Franc Kašperič,

v Mariboru, Allerheiligen-Gasse.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega **srebrnega niklja**, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. **Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.**

Proti povzetju, ali vpošiljavi male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico **zastonj**. Vse ure so natanko repasirane, ter **garantujemo za vsako uro pet let.**

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov žepnih ur od ponarejenega zlata, umetno in čudovito izrezljane, najfinejše regulovane, pri vsakej uri zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in glavni ključ; jeden komad le gl. 3.45.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. **preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.**

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenotke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; **preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.**

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, **jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60**

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je **preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.**

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastoj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; **vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.**

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, **preje gl. 40, zdaj gl. 20.**

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gopé, **preje 100 gl. zdaj gl. 40.**

650 komadov stenskih ur v najfinejšem emailiranem okviru z zvonilom, repasirane, **preje jeden komad gl. 6, zdaj le gl. 2.75.**

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, **preje gl. 12, zdaj le gl. 5.80.**

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaričah, navijajo se vsaki osem dnij, fino na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so **preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.**

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(321—5)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenurmstrasse Nro. 9.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.